

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Назва курсу: <i>ОБОВ'ЯЗКОВИЙ/ВИБІРКОВИЙ</i>	«Технологія аналізу художнього твору» <i>вибірковий</i>
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Освітня програма:	<i>за спеціальністю: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)</i>
Викладач:	Акулова Надія Юріївна
Профайл викладача:	https://filolog.mdpu.org.ua/?page_id=15743
Контактний телефон:	+380975206225
E-mail:	nadezhda_akulova@mdpu.org.ua
Сторінка курсу на платформі ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького:	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2885
Консультації:	<i>Очні консультації:</i> щоп'ятниці з 12 ⁴⁵ до 14 ⁰⁰ <i>Онлайн-консультації:</i> платформа ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького

1. АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Технологія аналізу художнього твору» розкриває теоретико-методологічні засади літературознавчого аналізу; покликаний сприяти формуванню навичок дослідника художньо-літературного твору.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета курсу – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про актуальні теоретико-методологічні тенденції в літературознавстві, сформувати навички дослідника художньо-літературного твору, розвивати критичне мислення, естетичний смак, виховувати загальну й читацьку культуру, формувати необхідні для успішного здійснення майбутньої професійної діяльності компетентності.

Завдання:

1. Ознайомити здобувачів вищої освіти з провідними векторами розвитку сучасного літературознавства.
2. Забезпечити засвоєння знань у межах актуального етапу розвитку науки про літературу.
3. Розвивати вміння використовувати відповідний методологічний інструментарій у власній дослідницькій діяльності.
4. Сприяти розвитку критичного мислення.
5. Формувати дослідницькі навички у галузі літературознавства.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філологічної освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавчої та літературознавчої, а також педагогічної наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 7. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності

ФК 9. Здатність аналізувати епічні, драматичні і ліричні тексти в цілісній єдності та в розрізі поглибленого літературознавчого аналізу окремих аспектів.

ФК 10. Спроможність оцінити комунікативну і/або естетичну значущість художнього тексту; володіння навичками кваліфікованої інтерпретації різноманітних типів текстів, у тому числі й навичками розкривати їх

смысл, простежувати зв'язки із культурно-історичним контекстом епохи, враховуючи різні форми і канали передачі й кодування інформації; володіння навичками зіставляти мови культур і демонструвати взаємодію мистецтв та використовувати їх у педагогічній діяльності.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання

ПРН 10. Орієнтується в наявних концептуальних підходах до наукового дослідження художніх і мовних явищ; знає різні рівні міжтекстових зв'язків, розуміє специфіку функціонування інтертекстем та їх призначення в художньому тексті.

ПРН 15. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції та новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної культури.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Кількість годин (денна форма)	12	12	66
Кількість годин (заочна форма)	6	4	80

6. ПОЛІТИКА

Обов'язкове відвідування аудиторних занять; попередня підготовка до лекційних та семінарських занять згідно з рекомендаціями викладача; активна участь в обговоренні питань; якісне та своєчасне виконання завдань, засвоєння тем для самостійного опрацювання; участь у всіх видах контролю – поточному, проміжному та підсумковому. Обов'язкове дотримання [Кодексу академічної доброчесності, прийнятого в МДПУ імені Богдана Хмельницького](#), а також чинного [Положення про академічну доброчесність](#). Здобувачі освіти повинні самостійно виконувати навчальні завдання та завдання поточного й періодичного контролю, регулярно опрацьовувати теми, винесені на самостійне опрацювання, посилаючись на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право.

Навчальні, довідкові та наукові джерела, що мають обмежений доступ, надаються викладачем винятково з освітньою метою. Здобувачі вищої освіти не мають права тиражувати їх або передавати третім особам. Окрім рекомендованих викладачем заохочується використання інших джерел за вибором здобувачів.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Кількість годин	Тема	Форма діяльності, кількість годин	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ						
16	Тема 1. Теорія літератури і методологія літературознавства	Лекція (2 год.) Самостійна робота (14 год.)	2; 4; 6; 8; 11; 13 URL: 1; 2; 4; 5	Історіографія літературознавства		Згідно з розкладом
14	Тема 2. Підходи до аналізу художнього твору	Лекція (2 год.) <i>Семінар (2 год.)</i> Самостійна робота (10 год.)	2; 4; 7; 8; 12 Інші джерела за вибором здобувачів	<i>Контекстуальний аналіз художнього твору (історичний, біографічний, літературний контекст)</i> Семіоестетична природа літератури	5	Згідно з розкладом
14	Тема 3. Теорія літературного твору	Лекція + <u>контрольний захід</u> (2 год.) <i>Семінар (2 год.)</i> Самостійна робота (10 год.)	1; 2; 4; 5; 7; 14; 15 URL: 1; 2; 3; 5 Інші джерела за вибором здобувачів	<i>Аналіз ідейного змісту художнього твору (тематика, проблематика, тенденція, пафос, ідея)</i> Оптимальна організація літературного твору	5/ <u>30</u>	Згідно з розкладом

БЛОК 2. СТРУКТУРА ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ТА ЇЇ АНАЛІЗ

18	Тема 4. Світ художнього твору	<p style="text-align: center;">Лекція (2 год.)</p> <p style="text-align: center;"><i>Семінар (4 год.)</i></p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота (12 год.)</p>	<p style="text-align: center;">1; 2; 3; 4; 9; 14; 15</p> <p style="text-align: center;">Інші джерела за вибором здобувачів</p>	<p style="text-align: center;"><i>Аналіз художнього світу твору (деталь, предметний світ, хронотоп, психологізм, форми художньої умовності)</i></p> <p style="text-align: center;">Концепція Д. Ліхачова про «внутрішній світ художнього твору»</p>	5	Згідно з розкладом
14	Тема 5. Структура художньої форми	<p style="text-align: center;">Лекція (2 год.)</p> <p style="text-align: center;"><i>Семінар (2 год.)</i></p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота (10 год.)</p>	<p style="text-align: center;">1; 2; 3; 4; 9; 14; 15</p> <p style="text-align: center;">Інші джерела за вибором здобувачів</p>	<p style="text-align: center;"><i>Аналіз композиції (сюжет і фабула, типи композиційної організації, кут зору, над-текстуальні і позасюжетні елементи, мотив)</i></p> <p style="text-align: center;">Композиція образного ладу. Система персонажів</p>	5	Згідно з розкладом
14	Тема 6. Мова художньої літератури	<p style="text-align: center;">Лекція + <u>контрольний захід</u> (2 год.)</p> <p style="text-align: center;"><i>Семінар (2 год.)</i></p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота (10 год.)</p>	<p style="text-align: center;">1; 2; 3; 4; 9; 10; 14</p> <p style="text-align: center;">Інші джерела за вибором здобувачів</p>	<p style="text-align: center;"><i>Аналіз поетичної мови (лексика і стилістика, тропи, синтаксис та інтонація, поетична фоніка, вірші та проза)</i></p> <p style="text-align: center;">Мовчання як художній прийом</p>	5/ <u>30</u>	Згідно з розкладом

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усний та письмовий, електронне тестування за допомогою освітньої платформи Moodle, освітнього ресурсу WordWall, застосування QR-кодів, фронтальне та індивідуальне опитування, бесіда, перевірка письмових завдань та медіапроектів, проведення поточного контролю, контролю виконання завдань самостійної роботи, періодичного контролю (перша та друга контрольні точки), оцінювання підсумкового (семестрового) контролю. Семестровий контроль передбачено у формі заліку. Перелік тем, які будуть включені для оцінювання результатів навчання на певному етапі проведення контролю, відповідає блокам програми освітнього компонента.

Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Загальна система оцінювання курсу	<p>Курс вивчається протягом одного семестру. Заплановано два періодичні контролю. Результати кожного з них є сумою поточного контролю та періодичної контрольної роботи. Максимальна кількість балів за один періодичний контроль становить 50 балів.</p> <p>Максимальна кількість балів за поточний контроль (усі види діяльності на практичних (семінарських) заняттях оцінюються на «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал) становить 40% від максимальної кількості балів за періодичний контроль, тобто 20 балів. Вони обчислюються як середньозважений показник за діяльність здобувача вищої освіти на практичних (семінарських) заняттях.</p> <p>60% від максимальної кількості балів за періодичний контроль, тобто 30 балів, здобувач вищої освіти має змогу отримати за періодичну контрольну роботу. Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання здобувачами вищої освіти, оцінюються як частина періодичної контрольної роботи.</p> <p>Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Вивчення курсу завершується заліком. Набраних здобувачем 60 і більше балів достатньо для його автоматичного зарахування. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти під час вивчення дисципліни, – 100.</p>
Практичні (семінарські) заняття	<p>5 балів: студент дав вичерпну відповідь на поставлене питання і виявив глибоке знання теоретичних основ літературного процесу, спроможність мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність до всебічного аналізу літературних явищ у їх цілісності й специфічності, художньо-рецептивні та художньо-інтерпретаційні здібності. Студент обізнаний з основними положеннями, теоретичними поняттями літературознавчої</p>

	<p>науки, вільно оперує її термінологією.</p> <p>4 бали: студент правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з курсу, розуміння основних положень, теоретичних понять, термінів літературознавчої науки.</p> <p>3 бали: студент допустив суттєві помилки у викладі матеріалу, порушив логіку відповіді, відтворив матеріал на елементарному рівні, подаючи окремі факти без їх подальшого аналізу.</p> <p>2 бали: студент не орієнтується в матеріалі за темою заняття.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущені практичні (семінарські) заняття, а також періодичні контрольні роботи. Невиконання навчального плану є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. «Автор – твір – читач»: збірник наукових праць / ред. кол.: Є. М. Черноіваненко, Н. М. Шляхова, М. В. Пащенко. Одеса : Астропринт, 2012. 240 с.
2. Астрахан Н. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 296 с.
3. Ільницький М. Читаючи, перечитуючи... Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 320 с.
4. Марко В. Аналіз художнього твору. Київ : Академія, 2015. 256 с.
5. Supplanting the Postmodern: An Anthology of Writings on the Arts and Culture of the Early 21st Century/ ed. by Rudrum D., Stavris N. New York : Bloomsbury Academic, 2015. 400 p.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

6. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія. Київ : Смолоскип, 2008. 360 с.
7. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів / пер. з англ. М. Гірняк. Львів : Літопис, 2004. 384 с.
8. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. Львів : Літопис, 2004. 352 с.

9. Корвін-Пйотровська Д. Проблеми поетики прозового опису / пер. з пол. З. Рибчинська. Львів : Літопис, 2009. 208 с.
10. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту : посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. 496 с.
11. Література. Теорія. Методологія / упор. і наук. ред. Д. Уліцької; пер. з польськ. С. Яковенка. 2-е вид. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 543 с.
12. Перкінс Д. Чи можлива історія літератури? Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. 152 с.
13. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Вид 2-е, доп. Львів : Літопис, 2002. 832 с.
14. Ткаченко А. О. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства : підручник. 2-е вид., випр. і доповн. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2003. 448 с.
15. Шляхова Н. М. Еволюція форм художнього узагальнення : навчальний посібник. Вид. 2-е, доп. Одеса : Астропринт, 2011. 152 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Eagleton T. Literary Theory: An Introduction. U of Minnesota Press, 2008. 234 p. URL: <https://mthoyibi.files.wordpress.com/2011/05/literary-theory-an-introduction-terry-eagleton.pdf>
2. Fry P.H. Introduction to Theory of Literature // Open Yale Courses. URL: <https://oyc.yale.edu/english/engl-300>
3. Mendelsund P. What We See When We Read: A Phenomenology. New York : Vintage, 2014. 448 p. URL: <https://sites.google.com/a/hm.books-now.com/en457/9780804171632-57avinGEsigcu93>
4. Methodology: An Introduction to Literary Theory. In: Writing About Literature // The Nature of Writing. URL: <https://natureofwriting.com/courses/writing-about-literature/lessons/methodology/>
5. Oates J.C. Literary Theory: Understanding 15 Types of Literary Criticism // MasterClass. URL: <https://www.masterclass.com/articles/literary-theory-explained#what-is-literary-theory>